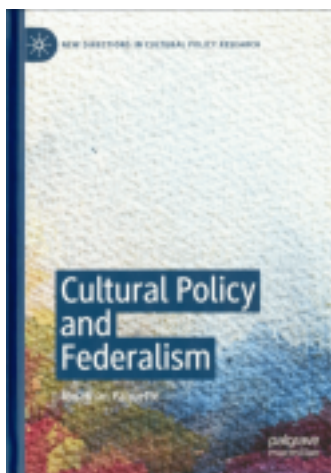

Qui governa la cultura en un estat federal?

Published by [Interacció, projecte editorial del CERC](#) [1] on 07/11/2019 - 12:57 | Last modification: 25/09/2026 - 09:47

La distribució territorial del poder no és només el context institucional de les polítiques culturals. Jonathan Paquette mostra que determina qui pot decidir, amb qui ha de negociar i quins projectes culturals arriben a ser possibles. *Cultural Policy and Federalism* converteix així el federalisme en una clau per entendre la governança cultural.

La recerca comparada sobre polítiques culturals ha tendit sovint a comparar països a partir dels seus models d'intervenció pública, les institucions o els instruments de suport a la cultura. Jonathan Paquette introdueix una variable menys habitual: la forma de l'Estat. A *Cultural Policy and Federalism*, publicat dins la col·lecció *New Directions in Cultural Policy Research*, sosté que no es pot comprendre plenament una política cultural sense observar com està distribuït territorialment el poder polític.

La pregunta que travessa el llibre és aparentment elemental: **qui governa la cultura?** En una federació, la resposta rarament correspon a una única administració. Constitucions, competències, mecanismes de finançament i relacions intergovernamentals configuren un espai en què governs federals, estats o províncies i governs locals disposen de capacitats diferents i, sovint, superposades. Paquette compara experiències d'una gran diversitat de federacions, entre les quals hi ha Austràlia, Argentina, Índia, Canadà, els Estats Units, Alemanya o Bèlgica.

La política cultural no depèn només de què volen fer els governs, sinó també de com està distribuïda la capacitat de decidir.

Aquesta és probablement l'aportació central del llibre. El federalisme no apareix simplement com una tècnica de descentralització. Constitueix un sistema de relacions que condiciona la formulació i l'execució de les polítiques culturals. Paquette estudia aquestes relacions a partir de la divisió constitucional de competències, les estructures governamentals, les dinàmiques de cooperació i competència, el paper de les ciutats i les relacions culturals internacionals desenvolupades pels governs subestats.

La distinció entre **cooperació i competència** és especialment significativa. Dos nivells de govern poden compartir una determinada concepció de la cultura i coordinar recursos i actuacions. També poden competir perquè defensen projectes culturals, identitaris o territorials diferents. El nacionalisme cultural, els instruments de política pública, el finançament i les organitzacions de la societat civil formen part d'aquest joc intergovernamental. El conflicte, des d'aquesta perspectiva, no constitueix necessàriament una anomalia del sistema: pot formar part del funcionament ordinari d'una federació.

Aquesta mirada permet a Paquette distingir diferents configuracions del federalisme cultural. Hi pot haver sistemes caracteritzats pel lideratge del govern federal; sistemes competitiu, especialment allà on existeixen fortes asimetries culturals, territorials o lingüístiques; sistemes amb nombrosos punts de veto, que obliguen a negociar abans de prendre determinades decisions; i configuracions marcades per fortes desigualtats territorials en les capacitats de desenvolupament cultural.

El llibre resulta especialment suggeridor per a l'acció cultural local perquè incorpora les **ciutats** a aquesta arquitectura. Els municipis no ocupen necessàriament una posició constitucional forta dins les federacions, però poden adquirir capacitat política mitjançant el finançament, els acords amb altres administracions o les relacions directes amb el govern federal. Les grans ciutats i les capitals disposen, a més, d'una posició particular que pot alterar l'equilibri formal entre nivells de govern. La política cultural local apareix així condicionada tant per les competències jurídiques com per la capacitat efectiva d'establir aliances i accedir a recursos.

Paquette amplia encara més el mapa examinant l'acció cultural internacional dels governs subestats. Regions, províncies o estats federats poden desenvolupar formes pròpies de diplomàcia i cooperació cultural exterior. La cultura esdevé així un àmbit on les fronteres entre política interior i exterior poden ser menys nítides del que suggereix l'esquema clàssic de l'Estat nació.

L'interès principal del llibre potser no rau a presentar el federalisme com una fórmula institucional preferible, sinó a obligar-nos a mirar la política cultural com una arquitectura de poders. Aquesta perspectiva també en marca el límit: l'èmfasi institucional deixa més en segon terme les desigualtats socials, les pràctiques culturals o la capacitat dels actors no governamentals per alterar les regles formals. El mateix enfocament que dona força comparativa al llibre concentra l'atenció en les institucions. Amb tot, aquesta elecció permet formular una pregunta especialment útil per a les polítiques culturals locals: no tant **quina política cultural volem fer**, sinó **quina distribució de poder permet realment fer-la**.

La crítica especialitzada ha destacat precisament aquesta aportació comparativa. Dave O'Brien considera el llibre una contribució important als estudis comparats de política cultural, mentre que Clive Gray subratlla la seva capacitat per posar en relació sistemes polítics i sectors de política pública.

Referència

Paquette, J. (2019). *Cultural policy and federalism*. Palgrave Macmillan.

Llibre registrat i disponible al catàleg bibliogràfic [C \[2\]](#)[ERCles \[2\]](#) especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Tags: governança cultural

Tags: polítiques culturals

Tags: desenvolupament territorial

Tags: internacionalització cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/federar-politiques-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8168>

